

به نام خدا

تشخیص و درمان اختلالات روانشناختی در نوجوانان به روش نقاشی

مؤلف:

موسی رمضانی راد

زهرا دبیری

لیلا سادات متقی

۱۳۹۹

مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان

سرشناسه	: رمضانی راد، موسی، ۱۳۵۴-
عنوان و نام پدیدآور	: تشخیص و درمان اختلالات روانشناختی در کودکان به روش نقاشی
مشخصات نشر	: تهران: موسسه آموزشی تالیفی ارشدان، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۵۱-۸۳۷-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: نقاشی و نقاشی‌های کودکان -- جنبه‌های روان‌شناسی
موضوع	: Children's drawings -- Psychological aspects
موضوع	: هنردرمانی برای کودکان
موضوع	: Art therapy for children
موضوع	: روان‌شناسی -- آزمون‌های کودکان
موضوع	: Psychological tests for children
شناسه افزوده	: دبیری، زهرا، ۱۳۵۷-
شناسه افزوده	: موسی، لیلان، ۱۳۵۴-
رده بندی کنگره	: ۷۲۳
رده بندی دیویی	: ۱۵۵/۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۲۲۳۱۸۱

ارشدان

مؤسسه آموزشی تالیفی ارشدان

تشخیص و درمان اختلالات روانشناختی در کودکان به روش نقاشی

مؤلفین موسی رمضانی‌راد - زهرا دبیری - لیلان موسی

آموزشی تالیفی ارشدان

اول

اول ۱۳۹۹

www.irantypist.com

www.irantypist.com

۹۷۸-۶۲۲-۲۵۱-۸۳۷-۰

۱۰۰۰

www.arshadan.com

www.arshadan.net

۰۲۱۴۷۶۲۵۵

۳۲۰۰۰ تومان

■ نام کتاب:

■ تألیف:

■ ناشر:

■ ویرایش:

■ نوبت چاپ:

■ حروفچینی و صفحه‌آرایی:

■ طراح و گرافیکست:

■ شابک:

■ شمارگان:

■ مرکز خرید آنلاین:

■ مرکز پخش و توزیع:

■ قیمت:

فهرست مطالب

مقدمه.....	۷
فصل اول: روان‌شناسی نقاشی در کودکان.....	۹
۱- نقاشی به منزله‌ی تست هوش.....	۱۰
۲- نقاشی به منزله تست شخصیت.....	۱۱
۳- فرآیند و رمزگرایی.....	۱۱
۴- روان‌تحلیل‌گر.....	۱۲
۵- نقاشی خانواده.....	۱۲
الف) ارزیابی رشد فنی کودک و آزمون هوش.....	۱۲
ب) برون‌ریزی هیجانات و کاستن از تنش‌های درونی.....	۱۳
فصل دوم: مراحل تحول نقاشی.....	۱۵
فصل سوم: تحلیل نشانه‌ها و نمادها.....	۱۹
ناحیه ترسیم.....	۱۹
قرینه‌سازی.....	۲۰
خطوط در نقاشی.....	۲۰
اندازه در صفحه.....	۲۱
جهت نقاشی.....	۲۱
خطوط نقاشی.....	۲۱
جهت‌یابی.....	۲۲
معکوس کشیدن.....	۲۲
اندازه تصویر.....	۲۲
تفسیر رنگ‌ها، اشکال و اندام‌ها.....	۲۲
رنگ‌ها.....	۲۳
شکل آدم.....	۲۵

۲۹	فصل چهارم: آزمون‌های ترسیمی در کودکان
۲۹	ترسیم آدمک
۳۲	۱- پندار تن
۳۴	۲- عقب‌ماندگی ذهنی
۳۴	۳- سازگاری اجتماعی و عاطفی
۳۴	۴- جنسیت
۳۵	۵- ویژگی‌های عمومی و فرهنگی
۳۵	۶- حدیسی
۳۶	آزمون فرافکنی ترسیم آدمک مک اوور
۳۸	تفسیر آزمون مک اوور
۳۸	آزمون آدمک گودیناف
۵۱	آزمون فرافکنی خانواده
۵۲	شیوه‌ی اجرای لوئی کرمن
۵۶	تفسیر آزمون خانواده
۵۷	۱- سلسله مراتب و جای ترسیم شخصیت‌ها
۵۸	۲- اندازه‌ی قد شخصیت‌ها
۵۸	۳- زمان ترسیم
۵۸	۴- حذف کامل فرد
۵۸	۵- فاصله مکانی شخصیت‌های ترسیم شده
۵۹	۶- حالات دست‌ها
۶۰	۷- افزودن فردی دیگر به اعضای خانواده
۶۰	۸- بی‌ارزش‌سازی
۶۱	۹- ناپهنجاری و علائم مرضی
۶۲	آزمون خانه-درخت-آدم
۶۴	روش اجرای تست خانه درخت آدم
۶۵	ملاحظات تفسیری کلی در ترسیم خانه درخت آدم
۶۶	تفسیر محتوای خانه، درخت، آدم
۷۰	نشانه‌های سازگاری در آزمون اچ.تی.پی یا آزمون خانه، درخت، آدم

فصل پنجم: درمان اختلالات روان‌شناختی در کودکان از طریق نقاشی ۷۳

تأثیر نقاشی‌درمانی بر پرخاشگری کودکان ۷۳

تأثیر نقاشی‌درمانی بر کودکان بیش‌فعال ۷۶

تأثیر نقاشی‌درمانی بر اضطراب و پرخاشگری کودکان دارای اختلالات برونی‌سازی‌شده ۸۰

نقاشی و خلاقیت کودکان ۸۴

نقاشی، معنای زندگی، سلامت روان و پیشرفت تحصیلی ۸۷

نقاشی و افسردگی کودکان ۹۱

نقاشی‌درمانی و اختلال در ریاضی ۹۵

منابع ۹۹

ضمیمه ۱۰۵

مقدمه

دوره‌ی کودکی مهم‌ترین و تأثیرگذارترین دوره تحول در زندگی هر انسانی است. اغلب مشکلات و سازگاری‌هایی که بزرگسالان در طول زندگی با آن مواجه‌اند محصول دوران کودکی است. براساس تعریف انجمن هنردرمانی آمریکا آشفتگی‌های روانی از طریق فعالیت‌های هنری قابل درمان است. با این روش درمانگر می‌تواند فرایندهای درون، روانی کودک را ارزیابی کرده و به درمانجو کمک کند تا آنچه را که درون بیمار می‌گذرد، مورد ارزیابی و پالایش قرار دهد. استفاده از هنر به عنوان یک رویکرد درمانی در اختلالات روان‌شناختی کودکان پایه‌ریزی شده و بر تعامل بین کودک، محیط و درمانگر متمرکز است. در میان انواع روش‌های تشخیصی و درمانی رایج مربوط به کودکان، در سال‌های اخیر رویکرد نقاشی درمانی توجه زیادی را به خود جلب نموده است.

بررسی فرآیندهای ذهنی و شخصیتی کودکان، به کمک تجزیه و تحلیل نقاشی‌های کودکان میسر است. نقاشی درمانی مستلزم توجه به نیازهای عاطفی و ناخودآگاه کودک است و بر همین اساس درمانگر نقاشی را نه به خاطر رویکرد زیبایی‌شناختی آن، بلکه به دلیل نقش روانکاوانه و درمانگرش مورد توجه قرار می‌دهد. نقاشی درمانی روش مناسب و آسانی است. کودکان از این طریق می‌توانند افکار و احساسات خود را بیان کرده و هیجانات سرکوب‌شده‌ی خود را بدون بازداری فرافکنی نمایند. برای یک کودک خردسال ابراز احساسات، یک رنگ و مداد و... آسان‌تر از بیان کردن آنها در قالب واژگان است. او می‌تواند بدون پایبندی به اصول واقع‌گرایانه نقاشی بکشد. نقاشی مانند پنجره‌ای به روی دنیای اندیشه‌ها، احساسات و تعارضات کودک باز می‌شود. کودک با استفاده از نقاشی و بازی رنگ‌ها، تصویر ذهنی خود از جهان پیرامون را ترسیم می‌کند و بسیاری از خواسته‌ها، تمایلات، نارضایتی‌ها و تفکرات ناخودآگاه خود را به صورت نمادین و در قالب اشکال و رنگ‌های مختلف روی کاغذ ترسیم می‌کنند و زمینه را برای بیان تعارض‌ها یا تضادها فراهم می‌سازند. کودک باید بتواند آنچه را در دل دارد